

szólag fukarabb sok embernél, mert csak egy szóból áll talizmánt nyújt nekünk. S ez szó: Jézus! tegnap és ma és mindörökké. Maga az Istenség — teljes szeretetében. S ebben meg van a lélek életének minden vágya, célja. Tehát az ember eszelekvésének rugója is. Hozzá . . . egyesülni vele . . . követésével. Ez pedig boldogság. És pedig milyen sok változatban. „Boldogok a lelki szegények . . . a szelidék, . . . akik sirnak, . . . akik éheznek és szomjúboznak az igazságot . . . az irgalmasok, . . . a tisztaszívűek, . . . a békességesekek, . . . akik üldözést szenvednek az igazságért.“ Ezeké a mennyeknek országa. Isteni szó a halandó ember számára. Ez a tűnő, a romboló mulandóság szemléleténél a vigasztnyújtó s minket mindenben felülemelő boldogság. Megsúgja tehát szívünk, hogy „boldognak lenni annyit tesz, mint magát átengedni a kegyes gondviselésnek és akaratának óráról-órára engedelmessékedni; ugyanazon bizalommal, amellyel egy gyermek tartja anyja kezét. Boldognak lenni annyit tesz, mint a boldogság parányait összeszedni, hogy ez által boldogítsuk magunkat s másokat is boldogokká tegyünk. Boldognak lenni annyit tesz, mint minden könyvél, mely szempilláinkat nedvesíti, minden áldozatnál, melyet Istennek hozunk, úgy viselni magunkat, hogy elmondhassuk: „koronát fűzők magamnak a paradicsomba.“

Hányan kívánnak maguknak s felebarátaiknak ilyen értelemben vett boldogsá-

gát pedig a legnagyobb járt a IV.-ik osztályba, míg a másik kettő még az abc körében gyarapította ismereteit. A nagyobbik fiú részint előszóval, részint énekekben is megtanította két kisebb testvérét azon természetani igazságra, hogy: a Göncöl szekere hét csillagból áll. Fel is adja egy alkalommal játék közben Sanyi testvérének ama kérdést, hogy: hány csillag van a Göncöl-szekerében. A szerencsétlen Sanyi vagy feledékenységéből, vagy túlságos szórakozásból azt felelte, hogy a Göncöl-szekerében három csillag van. Azért mondom Sanyit szerencsétlenné, mert bátyja a helytelen felelet miatt egy csattanó pofot adott neki ezen szavak kíséretében: hát nem megmondtam százszor is, hogy a Göncöl-szekerében hét csillag vagyon. — Az magától értetődik, hogy Sanyi e nem remélt pofonra ordítani és futni kezdett az atyjához, hogy bátyját a verekedés miatt büntesse meg. Azonban, mikor már tisztességes távolban volt, megállt nagy hirtelen s torkaszakadtából így kiáltott vissza: csak azért is három csillag van a Göncöl-szekerében.

Legyen szabad befejezésül még egy úgynevezett puskázást ide írnom, amelyben a zárjel közé tett szavak mutatják, hogy a tankönyvben helyesen így vannak kinyomatva, míg ellenben a teljesen készületlen tanuló ide s tova kapkodásában úgy felelt el, amint az alahozott szavak mutatják: „Jeruzsálem h a j a d o n S z á l i n e k (hajdan Szálemnek) neveztetett . . . A várost erős f a l u k (falak) környezték, m e l y e n (melyeken) 146 kisebb és nagyobb t o r n y o n (torony) vala . . . A sz. sir temploma. Ez egy három p u p p a l (kuppal) ellátott f ő l ő s l e g e s (főlséges) épület.“ Varga.

got? Pedig semmi sem szerezhethet boldogságot, mint az a tudat, hogy j ó t c s e l e k e d t ű n k.

Ez az élet. Becsüljük meg tehát az életet s becsüljük meg az életet!

— ? —

Feljegyzések.

Érikasátán konkolyvetése Magyarországon. Legalább úgy fest ma a politikai égbolt a haza földje felett. A hazudozás méhében fogant ezma a régi egyetértést megrepszette; válság válságra bonyolódott az erőszakoskodók táborának lelketlen intrikái folytán ugyanarra, hogy feje tetejére állott már a kormányzat útvesztőin a felidézett bizonytalanság. És e nagy kavarodások közepe jelenik meg a rég elhantolt liberálisok sírjából egy sovány szemüveges árny és jelenti, hogy megbízata van szervezni a szabadelvűek uralmát. Nos ez valóban meglepő karácsonyi ajándék. A béke anyala helyett a szünetnélküli harc elkárhozott szelleme jó hírnöknek a földre.

D e l e g y ű n k t ű r e l e m m e l é s l e g y ű n k r é s e n . M é g n e m b e f e j e z e t t t é n y , h o g y ú j a l a k b a n j e l e n i k m e g a r é g i e l l e n s é g a m á r n é m i l e g p u r i f i k á l t k ö z e l e t t é r é n . A b a n k e s o p o r t b a v e r ö d ö t t e l l e n f e l u g y a n s i p p a l - d o b b a l h i r d e t i , h o g y v é g r e e l j u t o t t a z á h i t o t t h ű s f a z e k o k b i r o d a l m á n a k a h a t á r á h o z é s h o g y n e m s o k á r a ö v é l e s z a h a t a l o m é s a d i c s ö s é g , h i r d e t i u g y a n , d e m é g e g é s z e n n e m h i s z i m i n t v o l ó t . A z o n b a n a n y i t é n y , h o g y a m i o t t a T i z s a I s t v á n m e g j á r t a u t o l j á r a B é c s e t , v a l a m e l y e s f o r d u l a t é s z l e l h e t ő é s p e d i g n e m a m i j á v u n k r a . A s o k a t e m l e g e t t „ k l e r i k á l i s u r a l o m “ - n a k m e g b u k t a t á s á r a n a g y e r ő f e s z i t é s e k k e l t ö r t e t e l ő r e a l e f á t y o l o z o t t e l l e n s é g , d e m é g b i z n i l e h e t a z u t o l ó ó r á n a i s , h o g y a h a z u s á g s z e l l e m e l e p l e z i v a l a h o l ö n m a g á t é s n e m t a l á l h i t e l r e . A c u c i l i s t á k u g y a n m á r ö r j ö n g e n e k a b a n k o s o k k a l e g y e t e m b e n , d e a z ú j v é m é g ú j f o r d u l a t o k a t f o g h o z n i . É s e z e k e n b i z a t h a t m é g !

H o g y m e n n y i r e t ű r e l m e t l e n é s p ö k k h e n d i a z e l b a k o d o t t z s i d ó k h a t a l m a , a z t m u t a t j a a p e s t i e s e t , a h o l a f ő v á r o s i t a n á c s b ó l m i n d e n p a p o t , é r t s d k a t h o l i k u s p a p o t k i s z e r e t n é n e k r e k e s z t e n i , h o g y a n n a l v a k m e r ő b b e n é s a n n a l s z e m t e l e n e b b ű l u r a l k o d h a s s e k a s e m i t a a r e á t l a n s á g .

A b b ó l a z a l k a l o m b ó l v e t t e k b á t o r s á g o t ö n m a g u k n a k a k e r e s z t é n y s é g e l l e n s é g e i , m e r t h o g y a f ő v á r o s p a t r o n a t u s i k ö t l e z e t t s é g e i n e k i s e l e g e t k e l l t e n n i é s n é m i n e m ű p é n z k i a d á s c k k a l j á r ó ü g y e k e t r e n d e z n i . I m e m o s t l á t s z i k , h o g y k i k e t r e c i p i á l t u n k i n i l l o t e m p o r e . M o s t a b e f o g a d o t t s e h o n a i a k m á r a n n y i r a v a k m e r ő k , h o g y v a l a h á n y s z o r a k e r e s z t é n y i n t é z m é n y e k v a l a m i á l d o z a t o t k i v á n n a k a k e r e s z t é n y t á r s a d a l o m t ó l , m i n d u n t a l a n a k a d á l y o z ó l a g l é p n e k f e l a f e l t o l a k o d o t t r e c i p i á l t a k .

É s a m i t k i c s i b e n a f ő v á r o s b a t e s z n e k , a z t s z e r e t n e k t e n n i n a g y b a n i s o r s z á g o s ü g y e k n é l . I g y p l . m o s t i s k á l v i n i s t a t ó g á t ö l t v e a z s i d ó t o l l f o r g a t ó k b i r a l a t a l á v e s z i k A p p o n y i g r ó f m i n i s t e r i j e l e n t é s é t a p a p s á g k o n g r u a k i e g y e z i t é s e r ő l . E j e l e n t é s a l a p j á n k i t ű n i k , h o g y a n e m k a t h o l i k u s l e l k e s z é k 2,374.282 k o r o n á t k a p t a k , a k a t h o l i k u s p a p o k a n a k p e d i g j u t o t t 3,200.000 k o r o n a , t e h á t a z a r á n y t a l a n u l n a g y o b b s z á m u k a t h o l i k u s p a p o k m i n d ö s z e 825,718 k o r o n á v a l k a p t a k t ö b b e t . N o s v a n m o s t m á r e m i a t

f ö r m e d v é n y é s e l v á d o l á s a r r ó l , h o g y m e n n y i e h ű f o t o g r a f i á j a t k a p t a a z o r s z á g s z o m o r ú „ e k l e r i k á l i z á s á n a k “ a z a d ó z ó k ö z ö n s é g . P e d i g h á t i t i s f e r d i t e n e k a l e g n a g y o b b m é r t e k b e n a b é r e n e t o l l a k . A k a t h o l i k u s p a p o k k o n g r u a j á h o z h o z z á j á r u l a f ő p a p s á g i s 700.000 k o r o n á v a l , a v a l l á s a l a p 1,200.000 k o r o n á v a l é s a z „ á l l a m a d o b ó l e s a k i s 1,300.000 k o r o n a j u t , a m i s o k k a l k e v e s e b b , m i n t a f e l e k e z e t i l e l k e s z e k á l l a m s e g e l y e . E z a z i g a z s á g !

Hangok a legmélyéről.

Akarom mondani a vastagjából. Mert uraim! mit segítsen az a zsinat azon, hogy amint voltak mindig, úgy vannak is és lesznek ezután is smucig emberek? Ha mindjárt uraknak is nevezik magukat. Valóban, kár volna rájuk tisztességes magyar szót alkalmazni. Smucigság, smucigság marad, akármennyi \$-t szörkesztenek is ellene.

Imhol a felpanaszolt visszaélés ellen ott van az apostoli Szentszék legújabb, nálunk is törvényesen kihirdetett határozata. Eszerint:

1. Aki mással végezeti azon miséket, amiket *o x t i t u l o b e n e f i c i i* (tehát *pro populo* vagy *pro fundatoribus, d a t i s, a e d i f i c i o r u m, f u n d i b e n e f i c i a l i s, s e u p o r t i o n i s c a n o n i c a e*) tartozik végezni, az a miséző papnak az egyházmegyei taxa nagyságában tartozik megfizetni a mise stipendiumát.

2. Aki maga helyett mással végezeti az a l a p i t v á n y i miséket, esetről-esetre annyit köteles a misézőnek kifizetni, amennyit a törvényesen elfogadott alapítólevél rendel az elvégzett mise stipendiumául. Magának nem tarthat meg semmit.

3. A szent mise stipendiuma soha és sehol sem lehet stóla; annak elvégzéséért a misézőnek mindig ki kell adni a megyei szabályrendelet vagy szokásjog szerint kijáró alamizsnát. Teljes egészében a m a r k á b a kell olvasni; azért stipendium manuale.

Aki ezek ellenére lehúzó belőle vagy a misézőt csalárdul vagy erőszakosan megrövidíti: k a n o n i b ű n t e n y t k ö v e t e l e l f e l g y e z t e s t e s v a g y k i k ö z ö s i t é s a l á e s i k .

No, de minalunk bajos ilyen parádés nagy pereket áterőszakolni, mert mai nap nálunk is úgy van, hogy rendszeren nem az huzza a rövidet, akit bepanaszolnak, hanem az, aki panaszol. Lehet igaz az a hetedik égig, — ez már modern nyavalya.

Meg aztán kár is volna smucig embereket m a r t i r o k k á a v a t n i .

Legokosabb ellenük az ö n v é d e l e m t e r e l e p n i .

Én, ha nekem az efféle plébános azt mondaná, hogy temessek rekviemmel, azt mondanám: hol annak a rekviemnek a stipendiuma, ide vele, előlegezni tessék, — avagy temetni temetek, mert ez kötelességem, de a rekviemet csak tessék a főurnak elnékelni.

Aki pedig nem adja meg nekem azt, amivel nekem jog szerint t a r t o z i k : arra való az ügyvéd meg a bíró, hogy beszedjék rajta.

Csak a b ű n t e t ő p e r n e k e g y h á z i r é s z é r ő l e g y h á z i e l l e n v á l ó m e g i n d i t á s a k é p e z s é r l e m t a p r i v i l e g i u m f o r i e l l e n , h a v i l á g i b ű n t e t ő b í r ó e l é r o s z a k o l t a t i k ; d e n e m a p o l g á r i , l i t i g i o s u s k ö v e t e l é s e k i r á n t i n d i t o t t s o m m a k e r e s e t . I g a z , a f i s k á l i s e x p e n z n o t á t e s i n a l , d e a k i a n n y i r s o r d i u s , h o g y a p a p t á r s á t ó l e l v o n j a a z t a 80—100 fillért, ami azt jogszerűt megilletné, az megérdemli, hogy ügyvédi felzsolítások s meggyás címén annak tiszteresét fizesse.

Mit is csináljon a püspök az ilyenekkel? Leg-

főllebl. ir neki. Humánusan, ahogy szokás. De épen ez a humánus hang nem hat már az efféle embereknél. Ezekkel úgy kell beszélni: pénz, pénz; amennyi dukál, annyit tessék fizetni, magamnak is anyiba áll. Tehát előre fizetődven, meg lesz a pontos és rendes munka. Ilyenkép majd elfognak apránként azok, akik a panaszolt praxist üzik s velük a panaszban felsorolt esetek is. Ne várjunk mindent felülről: ott tudják a francia közmondást: segíts magadon, az Isten is megsegít.

Ehez pedig nem kell zsinat, csak egy kis bátorság.

A római rendelkezésnél jobb statutumot a zsinat sem csinál majd. A római rendelkezés pedig a benne lefektetett elvek gyakorlati végrehajtását mint egészen természetes dolgot, az érdekelt felekre bízta. Aki nem adja meg nekem azt, ami a tőlem kívánt miseszándék felajánlásáért törvényesen meg van állapítva, annak egyszerűen nem szolgálók.

Ha szegény ember, irtalomból ingylen celebrátók a szándékára, — de ha velem mint alarendeltjével szemben sordidus érdeklődést követelődzik, — egyszerűen bojkottálom és nincs S., amelynek alapján engem ezért felelőségre vonni lehessen. Ha panaszol, csak önmagát bélyegzi meg.

A koldusának helyébe tehát férfias cselekedet lépjen és ez megszabadít minket — legalább az uzorásainktól.

Új év.

Van e névben valami csodálatos erő, mely az emberek gondolat- és érzélemlát egyébe olvasztja ugyanígy, hogy e napon a keresztény világ mint egy elme gondolkozik, s mint egy szív érez. Gondolataival ki-ki fölkeresi az elmúlt év napjait, s az élvezett örömeik vészhangját váltakozva váltja föl a visszatértemés lehetetlenségének fájó érzet. Mégis csak igaz, „multadban nincs öröm“. Az öröm emléke a fájdalom közelete. A szenvedett sérelmeket, csapásokat s szenvedéseket is fölkatják a visszalarangoló gondolatok. Ezek között sok van olyan, melyeknek nyomába a mulandóság feletti hálaérzet öröme hangolja a szívet, de sok van olyan is, melyeket visszasír a szív, s szeretné kitörülni a létező világból a környörte len hantokat. A gondolatoknak és érzelmeknek mily kedélyszíbbasztó országos vásárját teremti az új év! És boldog csak az, ki a vásárfát megkapta: Egy képet; egyik oldalán ez a rányomat: „Hiuságok hiusága, s minden csak hiuság.“ A másik oldalán: „Nyugtalan az én szívem, míg te benned meg nem nyugszik édes Istenem“.

Mind kívánhatjuk egymásnak a „Boldog újévet“ bármily diszes kártyán, ha az Úr Jézus szellemében nem gondolkozunk, érzünk és cselelünk, e kívánságainkkal úgy járunk, mint a csendes örült, ki a haldoklónak jó étvágyat kívánt.

Na, de a végén is megújítjuk a gondolatok és érzelmek a mult fájdalmas katalombáiban időzni! Azért újév, hogy feledjük a multat, s törődünk a jövővel! Mindenki ezzel a gondolat-lal kérdi: Valjon milyen lesz a jövőendő? Mindenki fest magának egy képet, de legtöbbről hiányzik a kereszt, s a festők távol állanak a krisztusi szellem ihletéségtől. Ilyen formán mennyi bálványkép lát napvilágot újév napján!

Az olyan keresztény katolikusokat, kik agyonkinozzák fantáziájukat a jövő rajzával anélkül, hogy a Jézus szíve szerinti hitélet keretére gondolnának; valóságos „pogány jóslók“-nak nézem. Mult kedves és fájdalmas em-

lékei, jövő örvendetes reményei és riasztó agályai nem a „Boldog újévet kívánok“-ban olvad egy szívet-lelket megnyugtató érzéssé, hanem e fogadalomban: Oh édes Jézus az új évben imádni foglak Téged, remélni fogok benned és szeretni foglak Téged. A míg a keresztény katolikus világban e fogadalom öszszvizhangra nem kel; addig nincs „Boldog újév“.

Kőrösi.

Kritikák.

Klasszifikált katolikusok.

„Advent“ című vezércikkben osztályozva vannak a katolikusok. Fel vannak sorolva a „fensőbb, a pápább, az excentrikus, a jó, a náthás katolikusok“ és azok, akik boldogok, mert lelki szegények.

Ezt az osztályozást nem fogadhatjuk így el, hanem csak úgy, mint a hogy az egyháznak van imádkozó, szenvedő és harcoló jellege.

Tudjuk, hogy abban az időben, mikor az egyháznak a legnagyobb ellensége az állati, szabályozatlan vér volt, akkor evvel szemben az kellett a fegyver legyen, ha leült a jámbor hívő a barlang nyílásához s nézegette néma elmélkedésben a falevél érezetét, vagy piszkálta körmével a földet.

Később és ma már az ilyeneket elnevezték improduktív elemeknek.

Az imádságra sincs elég türelme és ideje a mai kor kenyér után nyargaló, éjt nappá tevő emberének.

Ezeknek hitbéli közönyössége ellen azzal operáljunk, hogy a mily örült dulakodásban züg végig a Rákóczi-uton a „ma népe,“ mi huzódjunk be a rókusai kápolnába s hallgassuk az apácák suhogását?

Nem, nem. A lelki szegények körül azalatt lebontja a rohanó nép a szent falakat, mert éppen az útvonalba esik.

„Excentrikus“ katolikusok, „pápább“ katolikusok kell legyünk, sőt „fensőbb“ katolikusok; elmennünk a Rókus-kápolnából a Szentkirályi-utcába, oda, hol a gépek száza ontják a harcoló egyháznak néma és mégis ágyunál is hatalmasabb fegyvereit, a könyveket, újságokat.

S ha mi akkor Malchus szolgálak vagyunk, akkor Zichy Nándor is az volt s akkor a francia püspökök semmi igazságot ne tegyenek, mint várják, mikor fog Briand úr szőresuhát ölteni s mikor hívja őket pusztai bőjtire.

Ma az ész áll hitünkkel szemben. Mert ez imponál a népnek, akár tulnan jó, akár tölünk.

Ész kell állítani a tűzvonalba s nem kell a katolikusokat százfélé osztályba sorozni s válogatni köztük, mint a sültés tálban, hanem mindenki a maga módja szerint használjon.

Ugy áll ugyanis a dolog, hogy maholnap szükség lesz az — ö s s z e s k a t h o l i k u s o k r a,

Egy legnehezebb kérdés.

Nagyon helyes dolog, ha hibáinkat s a javítani való dolgokat itt e lapban, bizalmas körben beszéljük meg s itt hivjuk fel azokra a figyelmet, még ha némelykor nem valami kellemes is a dolog. Helyesebb, mintha ellenfeleink teszik ezt, de aztán nem jóakarattal, hanem gonosz céllal és ferden.

Csakugyan olyan helytelen módon adakozik némely főúr, mint a Zajzoni által említett mágnás.

Mert eltekintve attól, hogy százfélé célra

adhatta volna azt a 15.000 koronát, mint három személy felnevelésére, semmi olyan szükséges nem lett volna, mint egy papnélküli hitközség részére papról gondoskodni.

Ha a katolikus világ nyáj, akkor a katolikus világon olyan elsőrendű teendő nincs, mint elegendő pástorról gondoskodni.

Hogy borbély által kezelt és díszesen nyírott luxus-kutyákat, drága szalagos csengőkkel diszített juhokat s cilinderes szamarakat lássunk a gondosan öntözött és trágyázott legelőkön, az nem olyan első dolog, mint a minél több pástorról való gondoskodás. Pláne akkor, mikor a kevesek között sokan vannak, akik nem ölik magukat a nyáj tétlenségével, hanem a tarisnyájukat tapogatják s nézegetik a napot, hogy közele azevés ideje.

Ezt nyögi az egész világ hitélete. A kevés pástort s a kevésben a sok gyengeséget.

Hunor.

Csiki iskola-ügy.

Mi, kik nem a csiki fenyesek balszamos levegőjét szívjuk, csodálkozva olvasunk a csiki nagy kavarodásról. Értem a csiki iskolák államosítását. Erős a meggyőződés, hogy a csikmegyei papság e tekintetben nem lát elég világosan, illetve az éremnek csak egyik oldalát vizsgálgatja, hogy ne mondjan, hogy rémképeket lát. Az odavaló viszonyokat ismerem; a kath. jellegű iskolák niveau-ját mérlegelni tudom, s a bennök rejlő hazafias és vallásos szellem előtt kalapot emelek. Ez a pár jelző olyan kriteriumokat takar, hogy az államosítás mumusa, — ha valósággal jelentkezett — szégyenkezve huzhatja vissza torzonborz fejét.

Nem állítom, mintha felszeg velleitások ferde ösvényen nem csavaroghatnók. Satanas forsan expetiv et scholas, sed temporibus nostris desiderium istud necessitate medi manebit somnum utopicium. De az ilyen csavargás csak egyéni jellegű lehet azoknak szemében, kik az állami iskolákat s az azokkal járó sokféle terhet nem az elmélet, hanem a gyakorlati élet szemüvegén nézzük. Még e pár sor megírásánál mellőzni töreksem a theoriát s a mi állami iskoláink életéből mondog el holmit, hogy a székegyföldi iskolák mumusa neveltséges figurává alakuljon át mindenki szemében.

Ott kezdem, hogy a plebániához beosztott egyik filialisban — tisztán román község — hol a felekezeti iskola végelgyöngyítésben kimúlt — ezelőtt másfél évvel állami iskola létesült. Nagy szükség volt reá. Mi kell az állami iskola lényegéhez? Tanterem, tanító és néhány nebulo. Tanító és tanuló volt is, de nem volt tanterem.

Az állam nem építhetett, mert hiányzott a szükséges összeg. Féléven át így lebegett az én filialisom áll. iskolája ott, hol annak idején Allah nagy profetájának a koporsója. Sok utánjárással kivett a gondnokság egy ket szobas parasztlakást tanteremnek. Két szobája is kicsiny egy teremnek. A tulajdonos hosszas kapacitálás után kiszedette a közfalat s ettől kezdve vigan ment és halad ma is az iskolázás ügye. Igaz ugyan, hogy hygienikus kellekekről nem lehet beszélni, hiszen földes, padozatlan a tanterem s az is hepehupás. Az is való, hogy a tanító nem kap drága pénzért sem lakást, hol lehajthatná fejét s a szó igaz értelmében nyomorog. Sebaj, bárhova hamar mindent épít a legjobb és leggyorsabb kezű mester, az állam. És a mester valóban kanál helyett tollat fogott és leirt,

hogyan az olyan, a milyen iskola helyiséget a gondnokság újabb három évre iparkodjék bére venni, mert feleztet hűjzen nem építhet iskolát. Ez is megtörtént s az iskolázás állami jelleg alatt vígan döcög ott, hol szűk, padozatlan a tanterem, s hol a tanító lakás szempontjából kénytelen romlani életet élni. Mitől fel tehát Csik? Az államosítástól? Attól ugyan ne fájjon a feje. Én biztosítom, hogy nagy baj nem eshetik. Három évig nálunk még padozás sem lesz. Mikor ez megtörtént, részen lesznek s jelezni fogom, hogy most már felni és reszketni lehet.

Nem bolond az állam sem, hogy annyi esőngöt, harangot akasszon a paripára, mennyi alatt a szegény pára összerokad. Lám, milyen szűkösön futja az abrakból is.

Hanem tovább is van és épen kapcsolatosan az abrakkal. Úgy történt ugyanis, hogy a pesti és kolozsvári áll. gyermekmenházból valami felszáz róm. kath. gyermeket dirigáltak egyik telepes községbe, hol templom, tanító, nép, minden, de minden református. Észrevettem s megtettem a lépéseket, hogy a közel felszáz gyermeket hitoktatásban részesítessem. 1908—909. tanévben minden héten két órában hitoktattam, a jelen iskolai évben szintén heti két vallásórát adok a 17 km. távolság és járhatatlan út dacára is. És a honorárium? Keményen ráfizetek, úgy, hogy nyögök bele. Nemhogy a fáradságomat, de még a fuvaromat sem fizettek meg idáig, sőt igaz lelkiismerettel jelentem ki, hogy azt a nyomorult 80 koronát sem utalták ki javamra, mit a gondnoksági utasítás 33. §-a előír. Miért? Mint kath. pap a vallás igazságait a hazaszeretettel együtt öntöm a gyermekek szívébe, tehát nincs ok a tisztelt díj elvonására, annál is inkább, mert a magyar nyelven kívül az esperántót beszelném, ha volna kivel. De hát miért? Egyszerű a dolog! Nincs pénz, pedig az államkasszába sok gör. keleti papnak hitoktatói tiszteltéjja maradtott vissza a mult évben is. Valamelyiket kiutaltatták volna nekem. De ha nincs. Ha volna, a mi helybeli iskolánkat már régen befedték volna új zsinddal. Erre sem jut, padozatra sem jut. Sem ide, sem oda.

Csik kollégáim ne feledjék a mult évi takarmár.yszűköséget. Kinek sok takarmány fogyasztó állata volt, a nagy vagyon mellett megbukott tán egész életén. Kinek volt egyetlen hóglya szénája kocsi nélkül, agált és gondtalanul élt a vázolt nyomorúságos világban.

Szakasztott így van a dolog. Nincsen abrak. Nem kell tehát felni, hogy a sok éhes és feljavításra szorult iskola mellé egyhamar odaakasztják a csiki derek iskolák terhet is.

Szó sincs és ne is legyen róla. Hiszem, hogy a vicinális politika más ösvényeken csavarog s teher könnyebbedésről mesél a jó népek.

Hanem azért a karaván halad s az államnak fontosabb dolga is van, semhogy kulturális magaslanton álló róm. kath. iskolák dologi és egyéb terheit rakassa a vállaira.

Ennyit az újév alkalmából, úgy a timiduskoknak, mint az utopisztikusok részére.

H I R E K.

— **Lapunk mai számához pénztalvány lapokat mellékeltünk. Kérjük azoknak gyors felhasználását.**

— **Ezüstmise.** December 28-án, Szászvároson, kedves és bensőséges ünnepet ültünk. Az ottani egyházközség lelkipásztora, P. F e r e n c z i Vendel, a szerénységéről, szeretelméltóságáról és buzgóságáról Erdélyszerte ismert szerzetesap, tartotta a 25 éves áldozópapságának jubileumát. Az igénytelen kis ünnepség, való-

ban, a sziv keresetlen önkénytelen megnyilatkozása volt, s nem tudhatni, mi választott ki nyagszatosabb érzelmeke a jelenlévők lelkivilágából: a pillanat nagyszerűsége-e vagy a jubiláns megható szerzetesi szerénysége? Az évfordulóról nem tudott senki s talán sokan vannak, akik még most sem tudják; de az utolsó pillanatban mégis kiszivárgott valami, és az elég volt arra, hogy az ünnepelt legközelebbi hozzátartozói s a szomszédos zárdákban a rendtársak megjelenhesenek s a hálaadó istentiszteleten egy másik 25 év kegyelmeiért együtt könyörögjenek. Szentmise után az egyháztanács, a ref. Kun kollegium és a helyi hivatalok fejezték ki jókívánataikat. Ad multos annal!

— **A Batthyány-könyvtár igazgatója** meghívta P. T ö t h Mike jezsuitársasági atyát, hogy a könyvtár egyik szobájában elhelyezett asványgyűjteményt rendezze. A tudós tanár három napot töltött az intézetben. Mindnyájan bámultuk munkabírását, szorgalmát, tudományát. Igazi jezsuita, aki tudós, munkás, vidám társalgó és mindig jókedvű pap. Az asványok rendezése sok időt vesz igénybe, mert csak két szekrényben nyertek új rendezést és tisztogatást az asványok, még tizenegy szekrény vár rendezésre. A tudós páter is megelégedését fejezte ki a gyűjtemény gazdasága fölött, bár a százados nemtörődömség most rendkívüli sok munkát fog adni a szak tudósoknak. Minden egyes asványdarabot külön megmosni hideg vízben és hozzá még hideg szobában, még hozzá december havában, ez nem épen kellemes munka. A könyvtár különben milliókat érő kincseivel még fölfedezésre vár; az európai kultúra részére eddig teljesen terra incognita volt. Biblia gyűjteménye elsőrangú, kéziratok és ősnymtatványok terén Középeurópában csak alig egy-két könyvtár versenyezhet vele; egyik szentírasi kódexe még biblikus szempontokból eddig ismertette nincsen. Valóban bámulatraméltó az a faradozás, mellyel a tudós és szentéletű püspök gróf B a t t h y á n y Ignác mindezt a kincset összehordotta. Tudomány szeretének esodálatos megnyilatkozása az a terv, melyet 1785-ben szegny. 15 én egy Erdélyi tudós társaság felállítására gr. T e l e k i Sámuelnek megküldött. Gr. T e l e k i állítólag személyes antogonizmusból hidegen fogadta a tervet, csak udvarias ígérettel maradt. A terv nem valósult meg. Rézint a nagy püspök iráni kegyeletből, részint a tudományok érdekében is szükséges volna, hogy a tudós és szent életű püspök hatalmas alkotása celszerű berendezést és elrendezést nyerjen. Ezért örömmel üdvözlöjük az új igazgatót, aki a rendezést megkezdette. Csak bele ne fáradjon.

— **Az 1910. év kalendáriuma.** Beköszönött az új esztendő, amelynek kalendáriuma raritással is kedveskedik. Rövid lesz a farsang, február 8-án végződik, ennélfogva husvét március 27-ére esik, nagypéntek pedig március 25-ére. Minthogy azonban nagypénteken piros betűs ünnep nem lehet, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepét április 4-ére helyezte át a kath. egyház. Pünkösöd május 15. és 16. napjain lesz, Úrnapija május 26. án. Kettős ünnepek 1910 ben: március 27., 28., április 3., 4., május 15., 16., augusztus 14., 15. és 20., 21., december 25., 26.

— **Városi hírek.** Dec. 29-én közgyűlés volt a városházán a 7000 koronás államsegély mikénti felosztása tárgyában. Eseményszerű jellege volt a közgyűlésnek azért, mert azon megjelent Erdély püspöke is és felszólalt bizonyos rég emlegetett ügyben, (a várkörüli sétány mellett emelkedő szemétdombok! Szerk.) s elismerését nyilvánította a polgármesternek. A közgyűlés 4 órakor ért véget.

A v e r e s k e r e s z t egylet a farsangban táncestélyt fog tartani.

O l t á r e g y e s ü l e t ü n k rendkívül látogatott gyűlést tartott vasárnap, — a szentségimádáson is sokan vettek részt s áhítattal hallgatták Z o m b o r y László püspöki titkár kedves szt. beszédét. A litániát egy incidens zavarta meg, amennyiben Szántó Izorné a templomban elajult.

A p o l g á r i i p a r o s o l v a s ó k ó r jan. 9-én könyvtára javára a Vigadó nagytermében színelőadással egybekötött táncestélyt tart. Színrerül: A képviselő úr. Bohózat 3 felvonásban. Kezdeté este pont 8 órakor.

— **Sáros világ.** Megbomlott a világ, hát miért is ázik el reménységünk, vágyunk minden virágja? Kemény, tiszta, havas napoknak kellene fölvirradni, a ragyogó szép téli égből imígy a szeretet ünnepén áldásnak kellene hullani, a hideg áldásnak a hónap s lám térdig gázolunk a sárban. No, talán meggondolja magát a széleslyes idő, hirtelen köpönyeget fordít s hideg, fagyasztó lehetetlennel beleszuszog a most tavaszias verőfénybe s a koresolyázok nagy örömeire is majd fagy . . . fagy, ha fagy.

— **A sajtóvasárnapot** Zalánán karácsony másodnapján tartották meg, midőn az esp. plébános lelesköt, szívből jövő beszéde, — melyben ismertette a mai sajtó rombolását, szándékát, a kath. sajtó ellen indított hadjáratát és a módozatokat, mellyel minden igaz katolikusknak kötelessége felvenni a harcot a kath sajtó partolása — megerősítése által — szép sikert eredményezett, amennyiben a perselyekben 50 kor. gyűlt össze. Isten fizesse!

— **Sajtóvasárnap Gyergyóalfaluban.** Nem tudom régen megvolt-e, de mai napság székely népünkben az a tulajdonság is kezdett uralkodni, hogy semmi iránt sem érdeklődik, amiből anyagi hasznót hamarjában nem lát. Ilyen az olvasás is! Épen azért minden alkalmat — oltáregyesületi, olvasó társulati, népszövetségi gyűlésen — megragadtunk és megmagyaráztuk a jó újságok olvasásának szükségességét és hasznosságát. Meg is lett az eredménye, mert 335 népszövetségi tag, 70 „Új Lap“ előfizető megértette a kor kiáltó szavát és lelkesedéssel indultak a katolikus eszme terjesztésére és felkarolására. Karácsony második napján a segdelkesz a szöszekről szólította fel a híveket és magyarázta meg a híveknek, hogy a pap prédikálása csak a templom falain belül hallatszik, azonkívül a könyvek, az újságok prédikálnak; a mai korban szükséges ezeknek a predikációjára is hallgatni, de nézzük meg, vajjon jök-e, vajjon nem veszeljéztetik e azon írásba fektetett predikációk hitünket és erkölcsünket? S mivel szegény a jó sajtó, azért felszólította a híveket, hogy kiki fillérével siessen az egyh. és saját érdekében annak segítségére, mire 30 korona gyűlt össze. Nem nagy ezen összeg, de nagy az erkölcsi töke, mely meglátszott az érdeklődésben és az ilyenféle megjegyzésekben: „Biz' az igaz! Csak dolgozni kell, mert aki dolgozik bátran és alaposan, azé a jövő!

— **Dévan a népszövetség zászalját** bontottuk ki 1910. január 2-án a Vigadó nagytermében a dévai és vidéki kath. és nem kath. közönség óriási érdeklődése mellett tartott k a t h. n é p g y ű l é s e n. Szónokok voltak: Dr. F e j é r Gerő és R a s s Károly tanárok. Ha valamikor bizonyított azon közmondással vált igazságnak ereje, hogy az ellentetek megvilágítják az igazságot, úgy ma a legjobban. A népszövetségi gyűlés alakulását hirdető trikolor, falragaszok és a k a t h. jelleg piros posztó volt, az ünnepek alkalmával banditák módjára, botrányok rendezésére mindig kész pálinkásan ödölgő, jórészt analfabéta szociálistáknak s habár a korcsnak ajtáin kívül ez ideig nem szerepeltek, két ügyvédségre aspiráló zsidólegény-nyel a hátuk mögött a szent magyar jog nevében a szónok urak által hirdett vallási és

nemzeti érzelmeink gyökerező igazságok nimbuszát ékeltlen közbeszólásokkal tépászták. Eltettek mindent, mi alantós, erkölcsösen és már a demokraták által is meghaladott álláspont, gyaláztak mindent, ami Isten, vallás, haza eszméjével van vonatkozásban, mint vallásos nevelést, papot, papi vagyon, törvényes tekintélyt stb. stb. Különösen Dr. F e j e r Gerő szónok urat molesztálták, ki minden izetlenségüket oly ügyes fordulattal és éles kritikával verte vissza, hogy tartalék tudományuk vénája gyorsan kiapadt s a végén marsailles és ennek nyomában fakadó forradalmi lázuk maradt, mit a jó csángók székegy virtussal hamarosan lehűtöttek. E szomorú tényekből s a dévai népgyűlés kérészeres tanulásából vonjuk le a következőket, s a kisebb tabornal szemben a magunk főlényét uralomra juttatni törekedjünk. Ha Déván a szónoki technikának minden kellekét magába olvasztó beszédek mellett nem érveltek volna a tények és nem képeztek volna a mozgató erőt a tömörülésre, talán 100 népszövetségi tagot nyerünk 300—400 helyett. A gyűlés programmszerű lefolyása és eredménye a következő: Isten áld meg a magyart, énekelte a népgyűlés. Megnyitót tartott P. K a s s a y Kelemen, zónók. Elnökök egyhangulag a gyűlés M e s k ö Alad. urat megválasztja. A népszövetség szervezeteit ismertette Dr. F e j e r Gerő. A népszövetség szükségességét ismertette R a s s Károly. A választásoknál a tisztikar a következőképp alakult meg: Elnök I m e t s Ignác ügyvéd, igazgató P. K a s s a y Kelemen. Ezeket kivül választódott 15 csoportvezető.

— **Karácsonyfa.** A kisdédek örömfája a karácsonyfa, azoké, akiknek lelkét a bűn fertője még nem szennyezte be. Ezért mondotta az Űdvözítő is: „Hagyjátok a kisdédek hozzáj jönni, mert ők a menyek országa.” A keresztény társadalomban a nagy ünnepet, melyen emlék gyánant az Isten fiának megtestesülését üljük, a karácsonyfa jelképezi közönségesen; égő gyertyácskái, mint az örök világosság szimbólumai ragyognak a tülelő fácskán, a gyermekek ártatlan örömeire. Ezt az örömet megjelölik mindenütt, a hol bekességes és jóakaratu emberek élnek. Ez az öröm nyilatkozott meg a róm. kath. el. iskola mindkét nembeli növendékeiben e hó 19-én a karácsonyfa körül, melyet a fogarasi Oltár-egyesület buzgó elnöknője a főispánné S z é l l Józsefné az egyesületi tagok együttes közreműködésével a növendékek legnagyobb örömeire az iskola helyiségében állított fel. Az Oltár-egyesület keresztényi hivatása és rendeltetése során sem feledkezett meg az egyház apró hitvallóiról és jövendő harcosairól sem, hogy nekik örömet szerezzen, s a szegényebb sorsukat pedig — most teli időben gondosan felruhazza. A keresztényi szeretet e követelménynek az Oltár-egyesület most is igyekezett eleget tenni a keresztényi éretyekben előjáró elnöknő sugalma alatt és az ő vezetésével az egyesület eddigi tevékenységéhez és alkotásaihoz méltóan, hogy a békességes és jóakaratu emberek gyermekeinek az iskola falain belül is örömet szerezzen, a szorgalmas, de szegénysorsú gyermekeket felruházzon. Ezen keresztényi ténykedésében domborodik ki az iskolai karácsonyfa megkapó jelentősége. Az iskola mindkét nembeli növendékei örömeikkel üdvözöltek a gondos anyát — az Oltár-egyesületet — és ajándékát a karácsonyfát. Gyermeki áhitattal és érzéssel elmondott két ünnepi beszéd a fiú és lány növendékek nevében nagy hatást keltett az egyesület tagjaiban, a vezető tanerőkben, a jelen volt szülők és vendégek szívében. Végezetül a karácsonyfán csüngő apróságok nagy lelkenkedések között kiosztattak . . . Az Oltár-egyesületi tagok áldozatkészségén beszerzett ruhadarabokkal — a szegényebb sorsú fiú és leánygyermek megjutalmaztattak. A ruhakiosztás a főispánné Örméltóságának tapintatos és éber figyelme alatt folyt le s a közreműködő egyleti tagok azt ügyesen oldották meg. Úgyszintén megemliten-

dőnek tartjuk, hogy a szent Antal perselye adományok is most lettek e zárda főnöke által 21 szegénynek kiosztva, akiknek 5—6 kor. adomány jutoit fejenként. Nemes cselekedetek, például szolgálhatnak. Ez uton is a nemes adakozók fogadják a szegények leghálásab köszönetét.

— **Népszövetségi gyűlés Piskitelepen.** December 26-án, karácsony másodnapján délután 4 órakor a Mohilla féle sarki vendéglő dísztermében a piskitelepi kath. népszövetség gyűlést tartott. Sz á i t z Sándor főmérnök, fűtőházi főnök, mint népszövetségünk helyi igazgatója, lendületen beszéddel nyitotta meg a gyűlést, aztán tárgysorozat szerint a csoportvezetők közt felosztott a 125 tagból álló népszövetség. J a n c s o Ernő főesperes plébános a népszövetség legfőbb irányáról, a kölesönös szerletről olvasott fel. „Fiacskaim szeresetek egymást” jelikeket lelkesen fejtegetvén, mindnyájának tetszésére, ezután R a s s Károly gyulafehérvári főgimn. tanár ékes szavakban fejtegette a népszövetség szükségességét, mint a mai kor igényének legmegfelelőbb intézményt, melyet tapsvihar jutalmazott. S i p o s Antal Felix esztergomi hittanár a sajtóról tárgyalt tüzetesen és élénk szavakban mutatta ki, mennyire szükséges a jó sajtót pártolni, (hisz sajtóvásárlás is vala az nap.) F e j e r Gerő dr. szentszéki ülnök, kizszenáriumi régens és főgimn. tanár mint vendég rapszodikus szavakban eszette, hogy ébrednünk kell, érdeklődnünk kell a népszövetség iránt! Sz á i t z igazgató helyettes igazgatóul ajánlotta V e r ő Károly főpályafelügyetőt, kit a gyűlés lelkes éljenzés közt meg is választott. És ezzel a gyűlés szép rendben eloszlott.

— **A nagyszabti kath. legényegylet** minden hétfőn este felolvasó estélyt rendez. A tagok érdeklődését bizonyítja az a tény, hogy a megjelent hallgatók minden alkalommal zsűfőliség megtöltik az egylet helyiségeit. Az estélyek programja valami komoly tárgy felolvasásból vagy szabad előadásból és a tagok által előadott szavalt és énekszámokból áll. A program utolsó pontja az elnök által adott felelet a beérkezett kérdésekre. Az egyesületi helyiségben u. i. egy kis leveleszekrény van kitéve s minden tagnak jogában áll egy öt érdeklő tárgyra vonatkozó kérdést bedobni a szekrénykébe. Az eddig beérkezett kérdések közül a legérdekesebbek: „Hogyan működik a drótnélküli táviró?” „Mik azok a protuberanciák a napban?” „Mi a radium?” „Mit jelent az: optikai csalódás?” „Mi a telepáthia?” A szent karácsony estét az egyesület mint minden évben úgy az idén is tagjai számára karácsonyfa estével igyekezett családiasá tenni. Megjelent itt a herceg plébános is, buzdító szavai maradandó nyomot hagytak a tagok lelkében. Az éjjeli misére az egész egyesület kivonult. Püspök Úr 50 koronával, lepte meg az egyesületet, herceg plébános pedig egy szép levelező lap albumot ajándékozott a vándor uton levő, vagy a távolban tartózkodó egyesületi tagok által küldött képes lapok részére.

— **Kath. tanoncotthon** nyílt meg Nagyszabten november folyamán. A tagok száma 32. Már hét vasárnap délután töltötték együtt kellemesen szórakozva. Az összejövetelek alkalmával a tanoncok éneket tanulnak, egy kis felolvasást, vagy rövidke beszédet hallgatnak, nekik való társasjátékkal mulatnak, s a herceg plébános bőkezűsége folytán izletes oszonnát élveznek. Karácsony másodnapján mindnyájan gyöntak és áldoztak, délután pedig Püspök Úr Ö Excellentiája jóvoltából nekik is hozott ajándékot a kis Jézuska. Ez ünnep délutánján az

ujjonnan megalakult tanoncotthon nagy megtiszteltetés érte, mennyiben a herceg plébános és édesanyja is megjelent a kis karácsonyfa ünnepélyen: az egyszerű énekek és szavaltok meghallgatása után a plébános meleg szavakban buzdította az életre való tanonccokat, ezután pedig herceg és herceggasszony részt vettek az inasok társaságában, kik sohasem fogják elfeledni ezt a nagy leereszkedést s életük legkedvesebb percei közé fogják számítani az 1909. dec. 26-iki karácsonyfa ünnepét. A karácsonyfa finnp kiadásainak fedezésére Hohenlohe Clódivné herceggasszony Ó főméltósága 10 koronát adományozott. Krebs Henrik tanító úr 30 inas számára izletes tészta, Resch Rudolf főtanító egy véka diót küldött. Isten fizesse jóságukat.

— **A sepsiszentgyörgyi róm. kath. vallású iparos tanoncokkal** a hitoktatójuk december 26-án, szent István napján kedves karácsonyi ünnepélyt rendezett. Volt ének, szavalt, beszéd és a végén szeretetlakoma.

— **A sepsiköröspataki** irgalmas nővérek zárdaiskolájában december 22-én jól sikerült karácsonyi pásztorjáték volt, melynek végével a gróf Kálmok Félizné jóságából mint minden évben, a község gyermekei karácsonyfát és ajándékokat kaptak. Az ajándékokat maga a jötevő grófné osztotta szét. Az ünnepélyen a grófnén kívül jelen voltak a Beldi- és Sechtul-családok.

— **Besztercei hírek.** Mint Besztercéről írják lapunknak a szent karácsony igen szép és eredményes katolikus tevékenységben folyt le. Folyó hó 23-án 45 szegény gyermek részesült a jó szívek áldozatkészségéből jó meleg teli ruhában vallás és nemzeti külfömbégs nélkül és 20 szegény ember nagyobb és kisebb pénzdómbányban, melynek értéke 900 koronát teszen ki. A kiosztás igen szép és maradandó emlékü ünnepség keretében folyt le. December 27-én az oltár- és nőgyelet rendezett a Besztercei Kör nagytermében nagyszabású jótékonyellü estélyt, melynek műsora a következő: „Phantasie” Norma c. operából, előadták: Szabadi Louise, Haydn Poldi és Haydn Tilde úrhölgyek. Kiemelkedő és az estélynek fenyontját K o p a t z Ger gely óradnai plébános felolvasása tette. Arról értekezett, hogy a vallás, tudomány és műveltség nem ellentétes, hanem egymást teljesen kiegészítő fogalmak. Nagy érdeklődés, figyelem és általános elismerés kísérte e felolvasást, melynek nyomai sokáig megfognak maradni a beszterceiek lelkében. J a s k o v i t s Sárka úrhölgy énekel szépen és köztelenül J a s k o v i t s Vilma úrnő zongora kísérete mellett. Szavalt németül S t o r e k Anna szépen és temperamentumoson. Haydn Poldi, Liszt Rapszodiáját adta elő zongorán nagy tudással, sok gyakorlottsá és művészi technikával. Igen sikerült E g l y J. Karácsonyi melodramája, melyet E i s e n b u r g e r Helé kiserit zongorán. Bezárta az estély sikerét M i h á l y Gábor állami iskolai igazgató által vezetett gyermekkaréneke. M i h á l y Gábor ez alkalommal is szép tanujelét adta fáradsátnal munkásságának és minden közügy iránt érdeklődő meleg szeretetének. Az estély — dacára, hogy csak 60 fillér volt a belépti díj — mégis 107 koronát jövedelmezett az oltár- és nőgyeletnek.

— **Igen érdekes és vonzó leírásban** egy kirándulási felhívás fekszik előttünk, melyet az aradi turista egyesület adott ki 1910. évi augusztus havára tervezett olaszországi útjáról, amely társas utazás minden esetre nagy érdeklődésre tarthat számot. Az aradi turista egyesület a haza földjén rendezendő változatos és élvezetes kirándulásán kívül minden évben egy külföldi útát is programba vesz, hogy a közönségnek

az idegen országok érdekes, és ha figyelemmel vagyunk az utazási vállalatok magas részvételi díjaira, hozzátéhetjük, hogy aránylag igen olcsó megismerésére is alkalmat nyújtson. Az excursió, amelynek összes költsége 580 koronát tesz ki, három hétig fog tartani és felölteti Olaszország legfestőbb pontjait és a történelem, művészet és régészet szempontjából legnevezetesebb helyeit és emellett a kirándulóknak a Tyrheni és Jóni tengeren és az Adrián élvezetes tengeri utazásban is lesz részük. A kirándulók a mint a magyar tengerpartot elhagyják, a következő útvonalon fognak haladni menet: Fiume — Ancona — Róma — Tivoli, Nápoly — Pompei — Sorrento — Capri sziget — Tyrheni tenger — Palermo (Sicilia) Acquasanta tengeri fürdő Messina — Iónitenger, — Giardini Taormina. Visszajövet: Villa San Giovanni a Calabriai tengerparton föléle Nápoly és Rómáig, azután Florenc, — Padua — Venecia — Triest — Miramar. Hazatérés Fiuméből. A kirándulást a 34 oldalon leíró és az összes tudnivalókat magában foglaló nyomtatott felhívás minden érdeklődőnek levélbeli megkeresésre ingyen küldi meg az aradi turista egyesület igazgatósága. (Arad, Vas-szálló, I. emelet, udvar.)

— **A brassói cselédotthont** 178 leány látogatja. Most egy könyvtár beszerzésén fáradoznak.

— **A gergyóalfalui ifjúsági egyesület** G a a l Tamás elnök segédlelkész vezetésével, nem csak karácsony, de új év napján is előadta Pécsi: „Az ige testté lön” karácsonyi hatásos darabját. Hogy mire képes az akadályt nem ismerő laudatlan munkásság, azt G a a l megmutatta, mert két tanító kivételével — a nagy számú szereplő — közönséges székely fiúkból és lányokból került ki, akik oly fenyves erkölcsi sikert arattak, hogy mindnyájukat az égi karok közé ragadták. Az anyagi siker fenyebsége is lehetett volna, de a XX. század közönsége szívesebben megy a csepürögő és hájait fitogtató sokadalmakba. A három előadás bevétele 220 K. K. Felülfizettek: Püspök atyánk 10 K., S z é k e l y András 1 K., K a b d e b ó Katalin 40 fill.

— **Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Jog-és Tarsadalomtudományi Szakosztálya** az 1909. november—1910. április hónapok közötti időben a következő ismeretterjesztő előadásokat rendezte: A Kolozsvári Keresztény Socialisták Egyesületében: 1910. január 5-én, este 8 órakor Székely Tibor dr. egyet. m.-tanár: Előadás a vegytani köréből (kísérletekkel); Egyetemi vegytani intézetben; január 19-én és 26-án V a r j ú János dr. kegyesr. főgymn. tanár: A keresztényiség hatása nemzeti művelődésünkre, I. II.; február 2-án és 9-én K o n r á d Dániel dr. egyet. m.-tanár, mentőegyesületi igazgató: A fertőző betegségek társadalmi jelentősége, I. II.; február 16-án, 23-án, március 2-án és 9-én, G y ö r g y János dr. unit. theol. tanár: Társadalmi kérdések: I. A tulajdon mai alakja. II. A modern termelés és forgalom bírálat. III. A társadalom mai rendje. IV. A jogvédelem mai rendszere; március 16-án, 23-án, és 30-án K e l e m e n Lajos dr. főgymn. tanár: Erdély ipartörténete, I. II. III.; április 6-án és 13-án V a r j ú János dr. kegyesr. főgymn. tanár: A republikánus ügye korunkban, I. II.; április 20-án T a r i c z k y Ferenc dr., a Nephivatal orvosa: Munkásegységügy és tuberkulózis. Az előadások helye: A Kolozsvári Keresztény Socialisták Egyesületének helyisége (Karolina-tér 5 szám); kezdetük (a vegytani intézetében tartandók kivételével) mindig este 8 órakor.

— **Drótnélküli táviróval hajtott szedőgép.** Knudsen dán elektrotechnikus pár héttel ezelőtt korszakot alkotó felfedezést mutatott be Londonban. Állítólag oly szerkezetet talált föl, hogy drótnélküli táviró segítségével nagy távol-

ságból működésbe hoz egy linotyp-szedőgépet. Knudsen azonkívül bemutatott egy másik készüléket is, mely villamos hullámok által fotografál a távolba. Egy helyiségben küldőkészülék volt föllálítva, erős tüvel ellátva, melyet üveglemezre rögzített képen vezettek keresztül. Ha a túlmagasodó helyre ért, előlalt az érinkezés s villamos hullámok keletkeztek, melyeket a falra erősített fólvevőlemezen fölfojtak. Onnan — még a falon is keresztül — elhatottak a másik szobában föllálított fölfojtó készülékhez, mely egy gép segítségével a kép körvonalaival egy bekormozott lemezre vitte át. Preparált papír segítségével e képről levonatokat kaphatók.

— **Közönnettel vettük** a következő sorokat: „A Közm. 1909. 52. sz. 3. oldalához: A magyarországi kath. lapok és folyóiratok jegyzéke meg van a Gerely-fele papi névtár 1909/10. évf. 19. s. köv. old. Az én Hittudományi Folyóirat-om is többször szokta közölni. És ime, a Közművelődés ismertetéséből épen az én Hittudományi Folyóirat-om hiányzik. Negyedévi, évenként 40—50 iv. 10 kor. Kiváló tisztelettel, boldog újévet kívánva, Budapest, Mátyás-u. 18. Dr. K i s s János, egyet. tanár, szerk. és kiadó.”

— **Ingeny könyv a házinyulenyésztésről.** A Házinyulenyésztők Országos szövetsége, (Budapest, Csillaghegy) a házinyulenyésztés népszerűsítése érdekében minden érdeklődőnek ingyen küldi meg a most megjelent ismertetőjét a nyulenyésztésről, amelyből bárki annyira megismerheti ezt a hasznos gazdasági mellékágazatot, hogy maga is bele foghat a jövedelmező tenyésztésbe. Ezt a kezdet is megkönnyíti a szövetség azzal, hogy jó tenyésztő anyag beszerzését közvetíti, sőt vagyonatlanoknak ingyen is ad. A házinyulak vágását és gereznájuk gyűjtését a Szövetség Csillaghegy telepen, valamint husuk árusítását a központi vásárcsarnokban megkezdtek; a mekek tehát bármely meny-nyiségben értékesíthetők.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

* **A „Borromeus”** hitszónoklati folyóirat (Győr: előfizetési ára 8 kor.) most megjelent vasikos füzetében igen tartalmas szentbeszédet közöl, amelyekkel kitünő segédesszékül szolgál a lelkipástoroknak az igehirdetésben. Különösen K ö v e s Kálmán kitünő népies szentbeszédei érdemelnek figyelmet. Öszinte jóakarral ajánljuk minden lelkipástoroknak ezt a gondosan szerkesztett érdemes folyóiratot.

* **Három szindarab.** Irta Bokor Malvin. A Szent István-társulat kiadása. Ára 1 korona. A jeies tollú íróné e most megjelent munkáival szint és életet visz az unott és fáradt ifjúságot szindarabok elettelen, tintavérű és papirososú alakjai közé. Az Álom című vigjáték a feminista bolondságokat figurázza ki. A szent Julia című színmű tartalma: Szent Juliát, egy kárthágóban élő római nemes leányt Karthágó feladulása után rabszolgának adják el. Eusebius, egy gazdag syriai kalmár veszi meg, s a leánya, Eusebia szolgálatára rendeli. Julia lassankint megtéríti Eusebiát, s megnyeri Eusebius szeretetét. Egy izben a kalmár családjával, s rabnővel Corsica szigetén időzik. A sziget kormányzója, Felix, aki a szép Eusebiát nőül szeretné venni, meghívja az előkelő idegent s leányát egy ünnepélyre, amelyet a szigetnek védőistenei számára rendeztek. Eusebius el is megy, de Eusebia, Julia könyörgésére, otthon marad. Felix ezen nagy haragra lobbant, Juliát törvénybe hurcolja, s felelősegre vonja. Mikor kérdéseire a szent a pogány istenek becsmerésével s a kormányzó gonoszságainak felsorolásával felel: düheben keresztre feszített. Szent Julia halála előtt meg megtéríti azt a rabszolgát, ki besugásával vesztét okozta, s megdicsőülten megy a

halába. — A hivatlan vendégek karácsonyi trefa egy felvonásban. Poetikus módon inti Erzsit, a bazikissasszonyt arra, hogy a karácsonyfát nem hiúságból, deceséret vagyából kell díszíteni, hanem azért, hogy jó szíveknek örömet szerezzen vele.

* **Hitelemzési Vezérkönyv.** II. kiadás. I. kötet. (II. és III. kötet sajtó alatt.) A három kötet együtt 10 kor. Irta: Gosztonyi Jenő pléb. Somogyzentlászló. — A hitoktató urak figyelmébe ajánljuk e nagy szeretettel és különös gondnal megírt művet. Szép, kedves példái, érthető és világos katekézisei nagyban megkönnyítik a nagyon is elfoglalt hitoktató urak munkáját és egyben segítik a növendékeket, hogy könnyebben megérthessék és megtanulhassák a melyebb hitigazságokat is.

* **A pusztában kiáltónak szava.** Huszonegyházi beszéd. Közli dr. Macski Valér. Stephaneum, Budapest. Ára? Szép magyaros nyelven megírt beszédek. Tartalmilag is sok szempont, ügyes gondolatot nyújtanak. Ajánljuk a lelkeskedő papság figyelmébe.

— **A kolozsvári Szent-Imre Egyesület Évkönyve.** 1908—1909. Minden tekintetben komoly, tartalmas munka ez! Az évkönyvek sablonos tartalmán messze felül emelkedik; a tudományos és szépirodalmi rész valóban szakavatott szerkesztőre vall. Különösen szép dolgot találunk a tudományos részben dr. Hirschler József, Kolozsvár tudós plébánosának tollából: „A gyermek Jézus az egyházművészetben” címmel. Aki ismeri a komoly plébánosnak sok oldalú elfoglaltságát, csodálkozni fog azon, hogy még irodalmi működésre is jut ideje. A szép dolgozat igazán megérdemi, hogy szélesebb körökben is elolvassák. Egy másik értekezés Bíró Balázs tollából igen érdekes ismereti autonómiánk jelenlegi helyzetét. „A státus — úgy mond — jelenlegi szervezetében egy hatalmas, óriási fő (státuszgyűlés, igazgatótanács), amely saját tagjaival összekötöttesben nem áll.” Sőt bátrán írhatta volna az illusztis ügyvéd, hogy az a fő saját tagjai ellen dolgozik igen sok esetben. Egy másik helyen így ír: „A státus jelenlegi szervezetben erősen zárt kör, ahol túlságosan dominál az arisztokrácia és az allami alkalmazásban levő hivatalnoki kar.” De ne gondoljuk, hogy a szerző rombolni akar. Nem, C építeni akarja az autonómiát az egész vonalon, még pedig a legjobb irányban. Azt kívánja a szerző, hogy a státus — „vigyen be lelket a nevelésbe és a tanításba is. — A keresztényiség a szeretet tana, gyúrja meg az emberi lelkeket, hogy minden egyesből a szeretet nőjön ki. — A kik jönnek akármilyen lobogó alatt ellenünk, mi azokkal ökölharcra nem kelünk, a kereszt nem fokes, fejt be nem törünk, lábát meg nem akasztunk.” Igazán kár, hogy ezt a cikket nem egy 100 ezer példányban megjelenő lap hasábjain olvastuk, akkor többen szerettek volna tudomást róla. De ha e kedvező eset be nem következett, vegye meg minden egyes olvasója e lapnak a nevezett évkönyvet, 2 koronaért kettős hasznót élvez, először partolja az igazán életre való Szent-Imre Egyesületet, másodsor gyönyörködni fog a könyv gazdag tartalmában. A könyv megrendelési címe Szent Imre Egyesület Kolozsvár Szt. Bonaventura nyomda.

* **Barány Ignác: Tanítók könyve** igazán útmutató könyv lett a magyar katolikus, modern tanítóknak, amióta D r e i s z i g e r Ferenc kalocsai tanítókepző intézeti tanár gyökereken átdolgozta. Két kötetben tartalmazza mindazt, amit a modern tanítónak tudnia kell, hogy hivatása magaslatán álljon. Az I. kötet a szükséges embertani (test, egészség, élettani és lektan-logikai) ismereteken kívül a test és lélek nevelésének rövid, világos, körültekintő útmutatását adja. A II. kötet az iskola nevelő és tanító életét ismerteti elméletileg és minden tantárgy módszerét is tárgyalva gyakorlatilag. Adja emellett a magyar népoktatás szervezetét.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

Melczer Gusztáv

viaszgyertya, szappangyára NAGYSZEBENBEN.

Ajánlja elismert legjobb temp-
lomi gyertyáit minden kívánt
nagyságban viaszból, stearin-
ból és ceresinből.

Számos elismerő levéllel rendelkezik.

Kedvező fizetési feltételek.

Bérmálási lapok, Bérmáltak anyakönyve,

A bérmálás szentségének -
szertartása s minden más egy-
házi hivatalos nyomtatványok
nagy készletben kaphatók:

Papp György

könyvnyomdájában

GYULAFEHÉRVÁRT.

Alapított 1840-ben.
1890-ben állami ezüst-
éremmel kitüntetve. . .

Hönig Figyes

cs. és kir. szabadalmazott
haranggyár, ARAD,
Rakóczy-utca 11—28.

Ajánlja a hangoknak elő-
revaló meghatározásával

**saját találmányú cs. és kir. sza-
badalmazott harangjait**, melyekkel
igen tetemes súly és armegtakarítás eretik el-
p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyu
harang hangja egy más regibb szerkezetű 460
kg. harang hangjával egyenlő.

**A legújabb ingó rendszerű for-
gatható vasharang fejszerelést**, melyek
a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könny-
nyed, hogy egy gyermek is több harangot
huzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen huz-
ható vasszerelésre való átalakítását, — repedt haran-
goknak újraváló öntését vagy csekély felülfizetés
mellett való becserélést.

Tűzmentes és szifárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb
szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reve-
rendák** és **cimádák**, **papi civil öltönyök**
előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egy-
házi ruhák**: casulák, pluvialék, velumok, bal-
dachinmok, minisztráns ruhák, zászlók, lobogók,
karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni.
Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi
céggel úgy **szabászat**, **mint ár** és **minőség**
tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól
eszközölletnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. — !
— Személyesen is megjelenek —